

Nærings- og handelsdepartementet

Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Deres ref.	Vår ref.	Arkivkode	Dato
200303371	200301738-2	008	14.08.2003

Høringsbrev - rapport fra AUDA - "Arbeidsgruppen mot ulovlig direkte anskaffelser"

Vi viser til departementets ekspedisjon av 19.05.03, der det bes om uttalelser til rapporten fra "Arbeidsgruppe mot Ulovlig Direkte Anskaffelser" (AUDA), i det nedenstående referert til som "arbeidsgruppen".

Innledningsvis vil vi bemerke at den praktiske hovedregel om direkte anskaffelse, må sies å være bestemmelsen i anskaffelsesforskriftens §11-2, 1. ledd bokstav a, som hjemler bruk av direkte anskaffelse der anskaffelsens verdi, eksklusiv merverdiavgift, ikke overstiger kr. 200.000,-. Vi oppfatter denne regelen slik at den gir en hjemmel - en nødvendig hjemmel sågar - for at institusjoner som faller inn under anskaffelsesforskriftens, skal ha anledning til å foreta innkjøp av varer og tjenester for sin "daglige drift". Vi mener en bør være forsiktig med å byråkratisere dette ytterligere uten at et eventuelt behovet er klart avdekket.

Brønnøysundregistrene er kjent med at mange finner beløpsgrensen for når direkteanskaffelse kan tillates i henhold til forskriftens §11-2, 1. ledd, bokstav a, for lav. Brønnøysundregistrene er enig i at kr. 200.000,- i denne sammenheng kan være noe lav, og vil støtte eventuelle forslag om at grensen heves. Dersom arbeidsgruppens forslag til sanksjoner mot ulovlig direkteanskaffelser blir vedtatt, finner vi at det ytterligere vil tale for at dagens beløpsgrense på kr. 200.000,- økes til et sted mellom kr. 400.000,- og 500.000,-.

Det anføres på side 15 i arbeidsgruppens rapport at det ikke er kartlagt hvor stort problemet med direkteanskaffelser er i Norge, men "det er imidlertid mye som tyder på at det er et reelt problem", heter det videre. Brønnøysundregistrene har for så vidt intet grunnlag for å betvile arbeidsgruppens antagelser om at det, under henvisning til svenske undersøkelser, eksisterer et visst misbruk av unntakene opplistet i

anskaffelsesforskriftens §11-2, men vi hadde gjerne sett at omfanget av misbruk var noe mer dokumentert.

Gitt at det finnes nødvendig med et tilsynsorgan, er Brønnøysundregistrene enige med arbeidsgruppen i at Konkurransetilsynet vil være et egnet tilsynsorgan. Begrunnelsen for anskaffelsesreglene ligger jo blant annet i å sikre konkurranseforhold, og de vordende arbeidsoppgaver passer således godt inn under de oppgaver tilsynet har i dag. En direkteanskaffelse, lovlige som ulovlige, skjer gjennomgående uten at andre enn de to involverte parter kjenner til saken, og uten at noen av partene har ønske om at forholdet blir kjent. Det ligger altså ingen mekanisme innbygget som gjør at en misfornøyd part kan henvende seg til et tvisteløsnings- og/eller klageorgan. Slik sett kan det nok ha sin begrunnelse å opprette et tilsynsorgan på dette felt.

Brønnøysundregistrene vil ikke støtte forslag om at alle direkteanskaffelser over kr. 50.000,-, skal føres i anskaffelsesprotokollen. Her finner vi det vil være tilstrekkelig å operere med samme beløpsgrense som den som fastsettes i forskriftens §11-2, 1. ledd, bokstav a, for tiden kr. 200.000,-.

Forslaget om at alle direkteanskaffelser over kr. 200.000,- skal forhåndsvarsles i DOFFIN minst tre dager før kontraktsinngåelse bør ikke gjøres for bastant slik at det ikke vil være mulig lovlig å slå til på et særdeles gunstig tilbud, jfr. forskriftens §11-2, 1. ledd, bokstav c.

Brønnøysundregistrene kan støtte forslaget om sivil bot overfor oppdragsgivere som visste, eller burde vite, at de foretok en ulovlig direkteanskaffelse.

Brønnøysundregistrene finner ikke at det bør innføres regler om at Konkurransetilsynet i visse tilfelle kan erklære en kontrakt for ugyldig. Arbeidsgruppen har riktignok ikke tatt stilling til i hvilke, nærmere avgrensede tilfelle, det bør innføres hjemmel for Konkurransetilsynet til å erklære en avtale for ugyldig, så vi kan ikke se bort i fra at det vil kunne være hensiktsmessig med en særskilt hjemmel for dette. Vi antar dog at i slike, presumptivt spesielle tilfelle, vil oppdragsgiver ha mulighet til å "rydde opp" ved å fragå kontrakten under henvisning til at de ansatte som har håndtert den, ikke har fulgt regelverket, og at dette er noe leverandøren måtte være kjent med.

Vi noterer oss at det foreslås at Konkurransetilsynet skal ha en aktivitetsrett, men ingen aktivitetsplikt overfor tips/klager de mottar om påståtte direkteanskaffelser. Vi noterer oss videre at arbeidsgruppen går inn for at klagers navn kan holdes anonymt, og at det fremmes forslag om en tipstelefon. Dette kan jo minne om tiltak som er forbeholdt langt "farligere" lovovertridelser enn overtredelse av anskaffelsesforskriftens §11-2, og vi stiller oss spørsmål om dette kan være nødvendig.

Vi finner ikke at det er tilstrekkelig dokumentert at det er behov for spesielle straffebestemmelser for ulovlige direkteanskaffelser foretatt ved at kunngjøring er utelatt, eller ved at den er mangelfull (utredningens s. 58). Så vidt vi kan se, vil de handlinger og unnlater arbeidsgruppen foreslår straffesanksjonert, lett kunne rammes av andre straffebestemmelser. Videre synes forslaget om sivilrettslig bot, samt muligheten oppdragsgiver i disse tilfelle vil ha til å iverksette tjenestelige sanksjoner

overfor de ansatte, ikke å gjøre det nødvendig med spesielle straffebestemmelser på dette området. Brønnøysundregistrene tiltrer således de synspunkter arbeidsgruppens mindretall inntar, jfr. utredningens side 58.

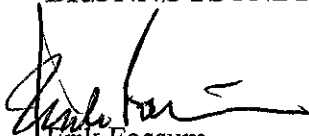
Som nevnt innledningsvis, synes vi behovet for nye regler bør avklares noe bedre enn hva det er per i dag. Vi erkjenner at det nok foretas en del ulovlige direkteanskaffelser, men i hvilken utstrekning dette skyldes manglende kjennskap til regelverket, herunder forståelse av begrep som "usedvanlig fordelaktig tilbud", "uforutsette omstendigheter" og lignende, jfr. unntakene opplistet i §11-2, har vi ingen formening om. Vi antar at økt satsning på opplæring/informasjon vil kunne forhindre en del ulovlige direkteanskaffelser.

I forslaget til bestemmelser, jfr. rapportens side 74, bør "unntaket" under "A. Sivilrettslig bot", 1. ledd, erstattes med "unntakene".

Brønnøysundregistrene har ingen spesielle bemerkninger til arbeidsgruppens øvrige forslag.

Med hilsen

BRØNNØYSUNDREGISTRENE

Erik Fossum
direktør

Håkon Olderbakk
avd.dir.

Saksbehandler: Frank Svensson , telf.: 75 00 77 88